

De kritische lezing der concept-manuscripten

In '58 schreef ik het hoofdstuk over Nederland in de Tweede Wereldoorlog dat opgenomen zou worden in de *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*. Het concept legde ik niet alleen aan het bestuur, de adviseurs en de wetenschappelijke staf van het instituut voor maar ook aan Presser en aan generaal-majoor b. d. V. E. Nierstrasz en enkele andere deskundigen van de Krijgsgeschiedkundige Afdeling van de Generale Staf. Van allen ontving ik nuttige opmerkingen en dat leidde er toe dat ik in mijn eerste kwartaalverslag over 1958 het volgende opmerkte:

'Deze contacten (voor de dagelijkse contacten met de wetenschappelijke staf van het instituut geldt hetzelfde) versterkten mijn overtuiging dat het manuscript dat ik t.z.t. hoop te schrijven, nauwkeurig gelezen moet worden door talrijke personen die elk op eigen terrein speciale deskundigheid verworven hebben; het probleem zal zijn, hun kritische opmerkingen tot hun recht te laten komen zonder aan de eenheid van vormgeving te veel geweld aan te doen. Ik heb alle hoop dat dit vraagstuk in een praktijk van goede samenwerking een harmonische oplossing zal vinden.'

Het voorleggen van de concept-teksten aan een brede kring kritische lezers leek mij niet alleen uit wetenschappelijk oogpunt wenselijk maar ook op grond van het feit dat ik in opdracht van de regering schreef: ik was van oordeel dat de minister, werd hij ooit wegens een gepubliceerd deel van mijn werk ter verantwoording geroepen, er op moest kunnen wijzen dat bij de voorbereiding daarvan grote zorgvuldigheid was betracht.

De kritische lezers vielen in drie groepen uiteen: historische deskundigen, al of niet betrokken bij de arbeid van het instituut, officiële instanties in Den Haag en eertijds vooraanstaanden wier daden ik zou beschrijven of op wier kritisch oordeel ik om andere redenen prijs stelde.

Wie hebben als kritische lezers gefungeerd?

Ik laat een volledige opgave volgen.

★

ALLE DELEN zijn in concept voorgelegd aan:

1. *het bestuur van het instituut*. De concept-delen 1, 2, 3 en 4 zijn gelezen